

УДК 351:329.78

Руденко Ольга Мстиславівна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри менеджменту Чернігівського національного технологічного університету
Кожушко Наталія Іванівна, аспірант Інституту проблем державного управління та місцевого самоврядування Національної академії державного управління при Президентові України

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРСПЕКТИВ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Доведено необхідність вироблення та впровадження в реальну державно-управлінську діяльність програмно-цільового механізму реалізації державної молодіжної політики, надано його характеристики в контексті забезпечення координації та узгодження основних видів державної молодіжної політики, визначено мету та напрямів застосування в контексті інноваційних перспектив транскордонного співробітництва.

Ключові слова: державна молодіжна політика, державне управління, механізми державного управління, програмно-цільовий механізм, механізми державної молодіжної політики, транскордонне співробітництво.

The necessity of developing and implementing a real public-administrative activity program target mechanism of realization of the public youth policy, given its characteristics in the context of the coordination and harmonization of the main types of public youth policy defines the purpose and direction of innovative applications in the context of cross-border cooperation prospects.

Keywords: public youth policy, public administration, mechanisms of public administration, target-oriented mechanism, mechanisms of public youth policy, cross-border cooperation.

Постановка проблеми. Практика розвинених країн світу, зокрема ЄС, свідчить про те, що за умов поглиблення міжнародної співпраці та розширення транскордонного співробітництва виникають нові можливості реалізації державної політики суспільного розвитку в усіх сферах життєдіяльності суспільства, що пов'язано з утворенням інновацій, а також об'єктивним процесом використання інноваційного потенціалу, який надається державі та її регіонам шляхом інтегрування до світового співтовариства. Одним з головних пріоритетів державної політики за таких умов виявляється підтримка молоді та молодіжних рухів, що в усіх демократичних країнах вважається важливим завданням, реалізуючись та конкретизуючись у рамках державної молодіжної політики, а також забезпечуючись впровадження у державно-управлінську практику механізму державної підтримки процесів інституціоналізації державної молодіжної політики, зокрема, розвитку недержавних громадських молодіжних організацій та їх ініціатив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань розширення транскордонного співробітництва, а також особливостей реалізації державної молодіжної політики в умовах інтенсифікації міжнародної співпраці представлені у працях вітчизняних та зарубіжних науковців Є. Бородіна, М. Буковецького, М. Головатого, В. Головенька, В. Гудака, Т. Донченко, А. Зеленина, Н. Метьолкіна, В. Крикунової, М. Перепелиці, В. Реутова, Б. Савченка, Р. Сторожук, І. Хохрякової та інших.

Мета статті полягає у розробці програмно-цільового механізму реалізації державної молодіжної політики та визначенні напрямів його застосування в контексті інноваційних перспектив транскордонного співробітництва.

Виклад основного матеріалу. Процес поглиблення міжнародної співпраці та розширення транскордонного співробітництва характеризується активізацією розвитку молодіжного руху, який свідчить про зміцнення інститутів громадянського суспільства, а також сприяє поступовому зміщенню акцентів у молодіжній політиці з державних на громадські механізми діяльності, у межах чого відбувається суттєве розширення основних форм взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства і молодіжних організацій, які розкриваються у формуванні соціального замовлення і фінансовій підтримці проектів і програм молодіжних організацій, участі молодіжної громадськості у розробці, прийнятті та реалізації

суспільно-політичних і державно-управлінських рішень, експертизі діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування; участі молодіжних громадських організацій у роботі громадських консультативно-дорадчих органів тощо. Такий стан зумовлений інституціоналізацією громадянського суспільства й інтенсифікацією процесу вироблення і впровадження в практику державного управління нових моделей взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та недержавних громадських молодіжних організацій, які розширюють співпрацю з іншими організаціями, установами, зокрема, зарубіжними й міжнародними, що характеризує особливості процесів поглиблення міжнародної співпраці та розширення транскордонного співробітництва на національному та регіональному рівнях.

Поряд з цим, підвищення ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань реалізації державної молодіжної політики на загальнодержавному і регіональному рівнях вимагає в умовах поглиблення міжнародної співпраці та розширення транскордонного співробітництва активного використання інноваційного потенціалу, наявного у молодіжному ресурсі. Внаслідок цього як державна, так і недержавна підтримка молодіжного руху має бути спрямованою на зміцнення матеріально-технічної бази, кадрового, інформаційного, фінансового, науково-методичного забезпечення всебічного та ефективного використання цього інноваційного ресурсу. Однак, за сучасних умов ресурси держави та її регіонів, які розглядаються в якості основи потрібних зрушень, суттєво обмежені, що актуалізує необхідність звернення за допомогою до іноземних установ та організацій, які активно співпрацюють з національними інституціями у сфері реалізації державної молодіжної політики у транскордонних регіонах України. Більше того, цей складний процес винайдення та ефективного використання інноваційного потенціалу держави і регіонів підпадає обов'язковому аналізу та плануванню задля уникнення негативних наслідків у майбутніх періодах, зменшення самої вірогідності настання небажаних результатів, що обумовлює необхідність приділення суттєвої уваги державним і молодіжним програмам не тільки з метою збільшення масштабів їх реалізації, але й контролю на відповідність пріоритетам зовнішньої і внутрішньої політик держави, інтересам національної безпеки тощо.

Отже, йдеться про необхідність вироблення та впровадження в реальну державно-управлінську діяльність програмно-цільового механізму реалізації державної молодіжної політики, який набуває функцій, перш за все, координаційного механізму, дозволяючи координувати і узгоджувати діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, молодіжних організацій в умовах надання регіонах значного ступеню самостійності щодо вирішення проблем молоді на основі ефективного використання інноваційного потенціалу молодіжного ресурсу в сфері поглиблення міжнародної співпраці та розширення транскордонного співробітництва.

Фактично, такий механізм має забезпечити координацію та узгодження основних пріоритетів, інтересів та цілей національних, регіональних і локальних програм, в межах яких реалізуються принципи державної молодіжної політики, з відповідними цілями та завданнями розвитку суспільства і держави. Тобто, йдеться про забезпечення координації та узгодження двох основних видів державної молодіжної політики, на які вказують дослідники, виходячи з принципу суб'єктності, а саме [1; 2]: державна молодіжна політика, де суб'єктом є держава в особі її спеціальних органів, діяльність яких більшою чи меншою мірою пов'язана з розвитком людини (освіта, культура, фізичний розвиток, праця, дозвілля тощо), і яка закріплює базові параметри ідеального проекту розвитку молоді, що відповідає викликам сучасності та потребам розвитку особистості, держави і суспільства; суспільна молодіжна політика, в якій суб'єктом є різні партії, профспілки, бізнес-співтовариства, ЗМІ, молодіжні об'єднання, сама молодь, що формується та реалізується з урахуванням власних ресурсів і має важливий напрям розвитку, який полягає у закріп-

ленні на рівні програм і проектів певної нормативності інноваційного потенціалу молоді. У цьому контексті варто погодитись із думкою Р. Сторожук [3; 4] про те, що успішність реалізації державної молодіжної політики залежить від того, чи буде вдосконалено механізми реалізації цієї політики, що гнучко поєднують правові, державно-владні складові, як на рівні компетентних органів державної влади, так і на рівні органів місцевого самоврядування, які забезпечують управління, координацію у молодіжній сфері та реалізацію державної молодіжної політики, а також громадські інституції, діяльність яких є важливою умовою залучення широких верств населення, насамперед молоді, до вирішення загальносуспільних завдань, формування механізмів соціальної самоорганізації громадян, їх громадянсько-правової свідомості та відповідальності.

Європейський досвід [5] свідчить про те, що реалізацію молодіжної політики покладають на органи місцевого самоврядування, які наділені окремими повноваженнями щодо реалізації державної молодіжної політики відповідно з наданням їм матеріальних та фінансових коштів із державного бюджету. Передбачається, що саме на місцевому рівні існує краща уява про проблеми молоді в конкретному регіоні і її можна вирішити ефективніше, задіючи для цього не тільки матеріальні кошти, але й людський потенціал молоді в рамках молодіжної політики. Фінансування молодіжних програм ніколи не буває достатнім, а тому органами державної влади і місцевого самоврядування поставлена задача забезпечення молоді регіональними та муніципальними структурами за місцем проживання (багатофункціональні молодіжні центри, будинки молоді, центри профорієнтації та дозвілля), що, у свою чергу, може стати основою для створення міжнародних молодіжних об'єднань. Внаслідок цього, як підстрелюють дослідники [6; 7], ставка робиться на молодіжні об'єднання – рухи, парламенти, асоціації, організації, яким притаманний найбільший інноваційний потенціал, ніж окремо взятий індивід, і які здатні різнопланово впливати на соціальний розвиток – від участі в різних видах громадської діяльності, програмах та ініціативах, так і до активної участі в житті світової спільноти.

Ці завдання державної молодіжної політики можуть бути вирішені за допомогою використання проектного підходу як основи для формування загальнонаціональних молодіжних проектів. Відповідно, у межах програмно-проектного підходу має формуватися проектно-цільовий механізм реалізації державної молодіжної політики, який має координувати проектування напрямів і засобів ефективного використання інноваційного потенціалу молоді, який виявляється і розкривається в сучасних умовах розвитку суспільства і держави, що характеризуються процесами інтенсифікації міжнародної співпраці, трансформаційними та модернізаційними зрушеннями у державі, та основними цілями зовнішньої і внутрішньої політик держави.

Основою метою застосування програмно-цільового механізму реалізації державної молодіжної політики є створення програм розвитку молоді, вирішення її проблем і задоволення потреб шляхом забезпечення вирішення наступних базових завдань [1]: забезпечення молоді необхідними стартовими можливостями для повноцінного соціального становлення; розв'язання проблеми зайнятості молоді, збільшення кількості робочих місць; розроблення та затвердження загальнодержавних програм і регіональних програм; формування у молоді основ гуманістичного та демократичного світогляду, розвиток пріоритетних високих моральних, культурних та загальнолюдських цінностей, утвердження почуття патріотизму та національної самосвідомості тощо.

Подібний досвід розробки програм розвитку молоді в Україні вже існує, створюючи можливості вироблення та впровадження в державно-управлінську діяльність ефективного програмно-цільового механізму реалізації державної молодіжної політики. Так, аналізуючи загальнодержавні молодіжні програми, дослідники [8; 9] вказують на те, що на практиці було продемонстровано декілька підходів до створення молодіжних програм. Зокрема, перша молодіжна програма “Молодь України”, затверджена Кабінетом

Міністрів України 20 березня 1998 р. Програма була спрямована на вирішення таких основних завдань [10]: сприяння духовному й фізичному розвитку молоді, виховання в неї почуття громадянської свідомості й патріотизму, бажання активно сприяти утвердженню державності в Україні; сприяння реалізації творчого потенціалу молоді в інтересах її становлення і самореалізації, формування морально-правової культури та профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі; захист молодих громадян від дискримінації через вікові обмеження; створення сприятливих умов для повноцінної соціалізації та активного залучення молоді до соціально-економічного, політичного та культурного життя суспільства, подолання її соціально-політичної апатії; забезпечення прав молодих громадян, сприяння їх підприємницькій діяльності, урахування особливостей умов життєдіяльності та життєвих цілей різних соціальних груп молоді; підтримка молоді сім'ї, талановитої та обдарованої молоді, молодіжних громадських організацій; сприяння розвитку та поглибленню міжнародних молодіжних контактів. Ця урядова програма включала такі напрями реалізації [180]: розроблення проектів нормативно-правових актів щодо розвитку і здійснення молодіжної політики; розвиток трудової активності, забезпечення зайнятості молоді; формування національної самосвідомості молоді; формування правової культури та профілактики правопорушень серед молоді; сприяння розвитку дозвілля молоді; підтримка діяльності молодіжних громадських організацій, творчої та обдарованої молоді; поліпшення становища молоді сім'ї та підготовка молоді до подружнього життя; міжнародні молодіжні контакти; науково-методичне та інформаційне сприяння здійсненню державної молодіжної політики.

У свою чергу, прийняття наступного документа, а саме Загальнодержавної програми підтримки молоді на 2004-2008 рр., розглядається дослідниками [8; 9] як значне досягнення органів державної влади у сфері державної молодіжної політики, адже вона мала статус закону України. Основними завданнями програми були [11]: сприяння ініціативі та активності молоді в усіх сферах життєдіяльності суспільства, розширення її участі у формуванні та реалізації державної політики щодо розв'язання соціальних проблем молоді; поліпшення координації зусиль органів державної влади та громадських організацій у сфері реалізації державної молодіжної політики; підвищення ефективності державної молодіжної політики на регіональному рівні; поліпшення матеріально-технічного та фінансового забезпечення установ, закладів, громадських організацій, що працюють з дітьми та молоддю; підтримка молодіжних і дитячих громадських організацій та їх спілок у реалізації програм, спрямованих на вирішення проблем молоді.

Метою Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2009-2015 рр. [12] було визначено створення системи всебічної підтримки громадянської активності молоді, спрямованої на самовизначення й самореалізацію, формування необхідних для цього правових, гуманітарних та економічних передумов, надання соціальних гарантій. У ній було окреслено спробу відходу від патерналістської моделі державної політики щодо молоді та налагодження співпраці органів державної влади та органів місцевого самоврядування з громадськими та благодійними організаціями за прикладом європейських країн, що сприятиме залученню молоді до соціальних процесів розбудови демократичної держави. До основних завдань цієї програми належать [12]: створення умов для інтелектуального самовдосконалення молоді, творчого розвитку особистості; утвердження патріотизму, духовності, моральності та формування загальнолюдських цінностей; пропаганда та формування здорового способу життя; створення сприятливого середовища для забезпечення зайнятості молоді; надання підтримки молодіжним та дитячим громадським організаціям; інтеграція українських молодіжних організацій до відповідних європейських і світових організацій.

Виконання цієї державної цільової соціальної програми мало дати змогу [12]: удосконалити нормативно-правову базу з питань формування й реалізації державної моло-

діжної політики, зокрема щодо врегулювання питань міжнародного молодіжного співробітництва; підвищити рівень громадської активності та патріотичної свідомості молоді, створити морально-етичні засади для її всебічного розвитку; залучити молодь до розроблення пропозицій щодо вдосконалення механізму реалізації державної молодіжної політики; підвищити рівень правової культури молодих громадян, зокрема в питаннях поваги до прав і свобод людини, відповідальності за власне життя; створити сприятливі умови для формування свідомого ставлення молоді до збереження здоров'я, боротьби із шкідливими звичками; забезпечити надання підтримки молодим громадянам у працевлаштуванні та реалізації підприємницьких ініціатив; створити умови, за яких молодь виявлятиме бажання працевлаштовуватися самостійно; зменшити кількість молодих громадян серед трудових мігрантів; більш ефективно використовувати мережу спортивних закладів та закладів культури; збільшити чисельність молоді, що бере участь у діяльності дитячих і молодіжних громадських організацій.

Таким чином, у сфері державного управління сформована тенденція щодо конкретизації основних напрямів розробки та впровадження програм державної молодіжної політики, показників її ефективності та збільшення заходів із залучення молоді до процесу її реалізації державної молодіжної політики. При чому важливим є те, що виконання програм фінансується за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел, а обсяги бюджетного фінансування визначаються щороку під час затвердження бюджетів на відповідний рік [13; 14]. Це передбачає, що механізм і послідовність реалізації державної молодіжної політики відображають довготерміновий і поточні річні цикли. Зокрема, щорічний цикл формується відповідно до підготовки до чергового фінансового року, що передбачає щорічне коригування й доопрацювання цільових програм державної молодіжної політики в рамках основних її напрямів з метою гнучкого та своєчасного реагування на виникнення актуальних проблем та запровадження ініціативи молоді, її інноваційного потенціалу у сфері суспільних перетворень та системних реформ, яких потребує сучасна держава.

У цьому контексті формування та імплементація програмно-цільового механізму реалізації державної молодіжної політики в умовах поглиблення міжнародної співпраці та розширення транскордонного співробітництва потребує розробки інноваційної моделі розвитку регіонів країни (перш за все, прикордонних) у напрямі інтенсифікації залучення молоді до управління інтеграційними процесами, на чому акцентують увагу дослідники, аналізуючи процес вироблення та впровадження у практику функціональних стратегій або політик. Як зазначає Г. Коваль [15, с. 32], функціональні стратегії (або політики) не мають цільового початку, а можуть бути розглянуті як деталізація стратегії за тими функціями, які виконуються. Сукупність функціональних стратегій утворює систему, оскільки вони, як елементи, пов'язані між собою, відособлені від зовнішнього середовища й взаємодіють із нею як єдине ціле. Однією з таких політик, на думку дослідника, є молодіжна стратегія розвитку соціально-економічних систем. Проте, підкреслює Г. Коваль, самі стратегії тільки спрямовують працівників на певні дії, але дій не містять. Тому вслід за функціональними стратегіями розробляються відповідні їм заходи та визначаються ресурси, необхідні для їхньої реалізації, а замість функціональних стратегій в організаціях найчастіше розробляються програми й проекти, що спрямовані на досягнення стратегічних цілей і деталізують функціональні стратегії.

На рівні реальної практики такий підхід до формування механізмів реалізації державної політики (у тому числі й у сфері вирішення проблем молоді) поступово опрацьовується. Так, на основі розробки інноваційної моделі розвитку євро регіону "Слобожанщина", головним інфраструктурним елементом якої є Прикордонний виставковий комплекс, проєктований поблизу міжнародного автомобільного пункту пропуску "Топтівка-Нехотеевка", О. Кірюхін [16; 17] обґрунтовує необхідність введення в практику діяльності євро регіону

програмно-проектного принципу, згідно з яким відпрацьовується модель локального співробітництва між прикордонними районами, зокрема, Харківської та Белгородської областей (Дергачівським та Белгородським). Також, в якості інтегрованих інструментів прикордонного та міжтериторіального співробітництва дослідник пропонує створення міжвідомчих робочих груп з питань транскордонного співробітництва [18]. Подібна практика потребує підтримки з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом формування відповідних програм (регіонального і міжрегіонального рівнів), які були б узгоджені з програмами розвитку європейських країн.

У свою чергу, до сфер стратегічної діяльності в транскордонному регіоні Н. Мікула, наприклад, відносить [19, с. 309-310]: комунікаційну мережу, зумовлена вигідним транскордонним положенням регіону; інфраструктуру, яка визначає інтенсивність обороту капіталу, функціонування ринку і розвиток підприємств; туризм як сферу співробітництва, що має великі можливості створення спільної бази співробітництва; науку та інноваційну діяльність як сферу потенційно активного співробітництва. При цьому акцентується особлива увага на тому, що з огляду на необхідність формування в регіонах України інноваційних моделей розвитку великого значення набуває наука, як та галузь діяльності, в якій ці моделі формуються, а також розвиток інституційних форм, в яких може мати місце партнерство місцевих і регіональних органів влади з обох сторін кордону (спільні агентства регіонального розвитку, які можуть бути мобільними і здатними на інновації), принцип формування та функціонування яких повинен відповідати європейським принципам транскордонного співробітництва. Н. Мікула у цьому контексті підкреслює [19, с. 314], що одним із важливих механізмів реалізації регіональної політики транскордонного співробітництва є розробка Концепції спільного розвитку транскордонного регіону, зокрема на рівні області, та організаційно-фінансового забезпечення її реалізації.

На рівні ЄС, урахувуючи пріоритети прикордонного і транскордонного співробітництва, такі міжрегіональні програми були створені для підтримки Східного та Південного регіонів, оскільки їх актуальність диктувалася доцільністю фінансування діяльності із забезпечення розвитку цих регіонів на міжрегіональному рівні, що є ефективнішим та гнучкішим. Як зазначають дослідники [20], програми є особливо корисними для невеликої діяльності, за якої необхідна швидкість і гнучкість, діяльності, що імплементується міжнародними організаціями, для нових програм регіону, якщо важко передбачити потреби чи розподілити фінансування між країнами. Зокрема, Європейська Комісія виділила 260,8 млн. євро для міжрегіональної програми на 2007-2010 рр., а це близько 65,2 млн. євро щороку. У сфері сприяння реформам міжрегіональна програма використовує два інструменти – TAIEX і Sigma, спрямовуючись на такі пріоритети: сприяння реформі, сприяння вищій освіті, сприяння міжрегіональному діалогу.

У свою чергу програми транскордонного співробітництва є частиною загального механізму реалізації Інструменту європейської політики сусідства і партнерства (ІЄСП), прийняття якого значно збільшило обсяг транскордонного співробітництва і кількісно, і якісно [20]. Цілі діяльності з транскордонного співробітництва, стратегія реагування, основні питання, які мають бути вирішені, його місце у контексті інших важливих програм і політик, відповідні індивідуальні програми транскордонного співробітництва, індикативні фінансові асигнування для кожної програми, очікувані результати, показники й можливі ризики визначаються Стратегічним документом та Індикативною програмою транскордонного співробітництва. Допомога ЄС для транскордонного співробітництва ІЄСП впроваджується через спільні операційні програми.

Важливим моментом виявляється те, що кожна така програма повинна описувати цілі, пріоритети і заходи [20]. Зокрема, кожна спільна операційна програма включає перелік прийнятних територіальних одиниць, можливі суміжні регіони, де можуть відбуватись проекти, що фінансуються цією програмою; встановлює правила участі в про-

грамах суміжних регіонів; пріоритети і заходи; склад Спільного моніторингового комітету та інші питання імплементації кожної конкретної програми.

Внаслідок впровадження наведеного підходу суттєво поліпшуються можливості розширення транскордонного співробітництва України, зокрема у сфері вирішення проблем молоді та оптимізації реалізації державної молодіжної політики, перш за все, у прикордонних регіонах. Наприклад, три програми транскордонної співпраці, у яких бере участь Україна, були схвалені у 2009 р. [8]: Румунія-Молдова-Україна (126,718 млн. євро на період 2007-2013 рр.), Польща-Білорусь-Україна (186,201 млн. євро), Програма транскордонної співпраці у чорноморському басейні (17,306 млн. євро). За допомогою цих програм населення прикордонних регіонів відповідних країн отримає фінансування на спільні проекти співпраці, спрямовані на сприяння стійкому розвитку та розширенню контактів між людьми. Але, як справедливо підкреслюють дослідники [6; 7], оскільки Європейський інструмент сусідства та партнерства, включаючи не лише його національні, але й міжнаціональні/регіональні, транскордонні та тематичні елементи, є цілком новим інструментом для надання допомоги Україні, деякі заходи, зокрема у сфері запобігання конфліктам та управління і вирішення кризових ситуацій, можуть підтримуватися в межах майбутнього Інструменту стабільності. При цьому введення нових інструментів зовнішньої допомоги та внутрішніх механізмів регулювання державної політики в різних сферах суттєво збільшило гнучкість надання допомоги.

Висновки. Таким чином, програмно-цільовий механізм реалізації державної молодіжної політики має оптимізувати використання інноваційного потенціалу молодіжного ресурсу держави, який виявляється у процесах розширення транскордонного співробітництва шляхом урахування під час формування та реалізації вітчизняної моделі державної молодіжної політики й особливостей трансформаційно-модернізаційного періоду розвитку суспільства і держави на основі конкретизації основних напрямів молодіжних програм, показників їх ефективності та збільшення заходів із залучення молоді до процесу реалізації державної молодіжної політики. Для ефективного здійснення державної молодіжної політики в повній мірі, вона має бути інтегрованою в загальну систему стратегічного планування політики на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, розкриваючись і деталізуючись у межах конкретних програм і проектів в аспекті узгодження основних принципів використання наявних ресурсів, інновацій задля досягнення спільних цілей, на забезпечення чого спрямований програмно-цільовий механізм.

Як наслідок, певний координаційний ефект від використання програмно-цільового механізму реалізації державної молодіжної політики в умовах поглиблення міжнародної співпраці та розширення транскордонного співробітництва залежатиме від оптимізації міжурядових відносин на всіх рівнях, координації діяльності різних урядових та неурядових структур у напрямі забезпечення єдності національних пріоритетів і принципів розвитку молодіжної сфери, узгодженості та скоординованості стратегічного планування молодіжного розвитку в межах комплексного підходу до діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері реалізації державної молодіжної політики. Комплексний підхід до розвитку молоді, використання її інноваційного потенціалу передбачає координацію і узгодження співробітництва між всіма зацікавленими в ефективній реалізації державної молодіжної політики сторонами, що передбачає збалансування послуг та програм, спрямованих на забезпечення органами державної влади, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, молодіжними організаціями сприятливих умов для вирішення проблем молоді. Це стосується, перш за все, питань розширення транскордонного співробітництва, яке сприяє мобілізації місцевих ресурсів та їх ефективному використанню з метою підвищення життєвого рівня населення прикордонних територій, зумовлюючи можливість

об'єднання зусиль для вирішення спільних проблем у транскордонному регіоні, у тому числі, для вирішення проблем молоді.

Список використаних джерел:

1. Афанасьев В. Программно-целевое управление / В. Афанасьев // Научное управление обществом : Вып. 2 ; Под ред. Л. Науменко, Г. Журавлева, В. Григорьева. – М., 1978. – С. 45-87.
2. Крикунова В. Молодежная политика современной России : понятие, субъекты, факторы формирования / В. Крикунова // Известия Российского государственного педагогического университета имени А. И. Герцена. – 2009. – № 101. – С. 277-283.
3. Сторожук Р. Молодіжна політика в Україні на шляху до євроінтеграції / Р. Сторожук // Актуальні проблеми державного управління : Зб. наук. праць. ОРІДУ. – 2005. – Вип. 4 (24). – С. 170-178.
4. Сторожук Р. Основні пріоритети молодіжної політики у країнах Європи / Р. Сторожук // Актуальні проблеми державного управління : Зб. наук. праць ОРІДУ. – 2006. – Вип. 1 (25). – С. 73-80.
5. Молодіжна політика Європейського Союзу. Перспективи та шляхи запровадження в Україні : тренінг. посіб. – Донецьк, 2006. – 104 с.
6. Chowdhury A. Development policy and planning : an introduction to models and techniques / A. Chowdhury, C. Kirkpatrick. – London : Routledge, 1994. – 132 p.
7. Growing up global : the changing transitions to adulthood in developing countries. – Washington, D.C. : National Academies, 2005. – 720 p.
8. Бородін Є. Загальнодержавна молодіжна політика в Україні в контексті удосконалення механізму державної молодіжної політики [Електронний ресурс] / Є. Бородін // Публічне адміністрування : теорія та практика : Електрон. зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 1 (3). – Режим доступу : <http://www.dridu.dp.ua>.
9. Хохрякова І. Державні програми у сфері зайнятості молоді в Україні / І. Хохрякова // Держава та регіони. – 2009. – № 1. – С. 179-186. – (Сер. : Державне управління).
10. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Комплексні заходи Кабінету Міністрів України щодо реалізації державної молодіжної політики в Україні (“Молодь України)” від 20 берез. 1998 р. № 348. [Електронний ресурс] // Верховна рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon1rada.gov.ua>.
11. Закон України “Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004-2008 роки” від 18 листоп. 2003 р. № 1281-IV [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України. – 2004. – № 47. – С. 12-14.
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2009-2015 роки” від 28 січ. 2009 р. № 41 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 7. – С. 50-64.
13. Концепція національної молодіжної політики України. – [Електронний ресурс] / Закони України. Інформаційно-правовий портал. – Режим доступу : <http://uazakon.com>.
14. Особенности формирования и реализации молодежной политики на региональном уровне : Сб. метод. матер. и рекоменд. – К. : Мин. Украины по делам молодежи и спорта, УкрНИИ проблем молодежи, 1991. – 74 с.
15. Коваль Г. Развитие державної молодіжної політики : теорія, методологія, механізми реалізації : моногр. / Г. Коваль. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 432 с.
16. Кирюхин А. Импульсы для развития деловой активности: горизонты приграничного сотрудничества / А. Кирюхин // Европа-Центр. – 2005. – № 1(7). – С. 34-36.
17. Кирюхин А. Преображение Слобожанщины : шаги в новое измерение сотрудничества / А. Кирюхин // Европа-Центр. – 2006. – № 3(14). – С. 120-123.
18. Кірюхін О. Транскордонне співробітництво у російсько-українських відносинах / О. Кірюхін // Україна : Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки – 2006 : [моногр]. – К. : НІСД, 2006. – С. 432-438.
19. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : Моногр. / Н. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
20. Овчар О. Развитие транскордонного співробітництва в умовах Європейської політики сусідства : метод. рек. / авт. кол. : О. Овчар, В. Кривцова, Н. Кадук. – К. : НАДУ, 2011. – 52 с.